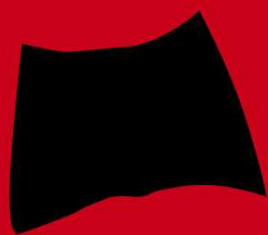

≡ KNIHA ZLIN

VALERIA

otčina

ROBERT HARRIS

FLEET

Robert Harris

Otčina

otčina

ROBERT HARRIS

Copyright © 1992 by Robert Harris
Translation © Pavel Bakič, 2012

ISBN 978-80-87497-16-6
ISBN 978-80-7473-038-2 (PDF)

Poděkování

Děkuji knihovníkům i dalším zaměstnancům Wienerovy knihovny v Londýně, kteří mi po několik let byli nápomocní.

Rovněž bych rád poděkoval Davidu Rosenthalovi a zejména Robynu Sismanovi, bez nichž bych tuto knihu vůbec nerozepsal, natož abych ji dokončil.

Hitlerův Berlín v roce 1964

Výška:
300 metrů

Lucerna
propouštějící do
budovy jediné
přirozené světlo

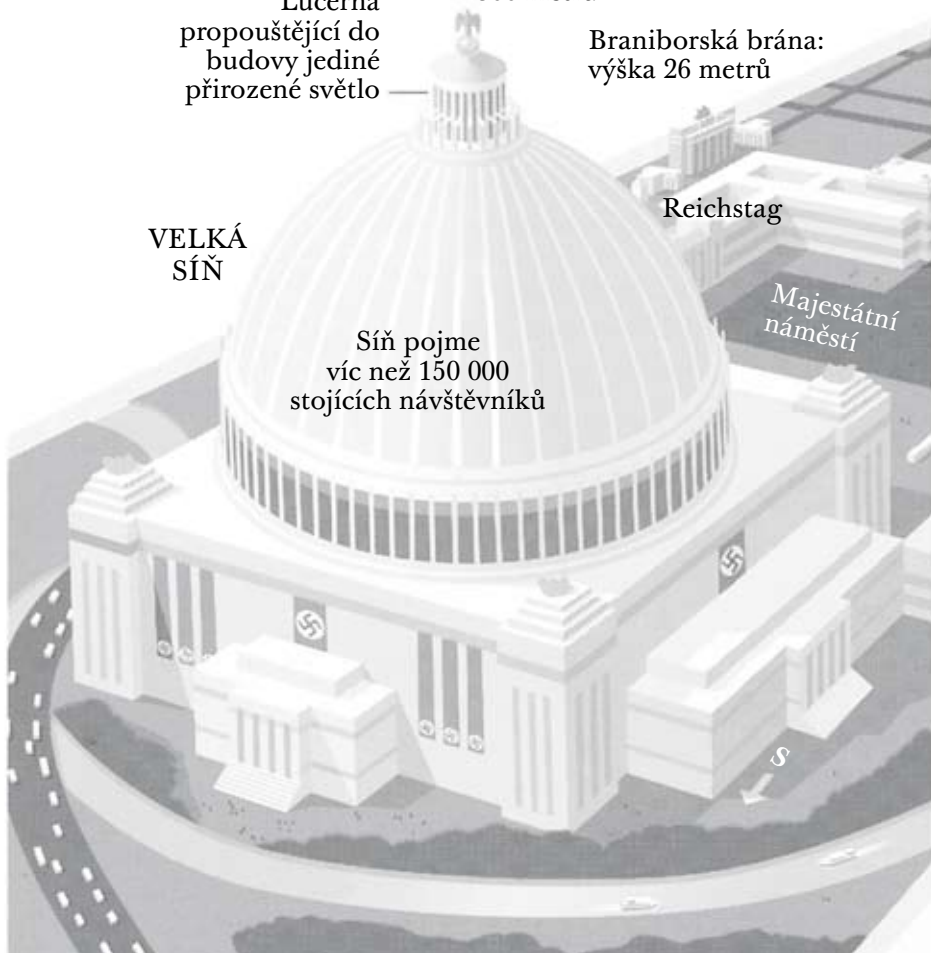
Braniborská brána:
výška 26 metrů

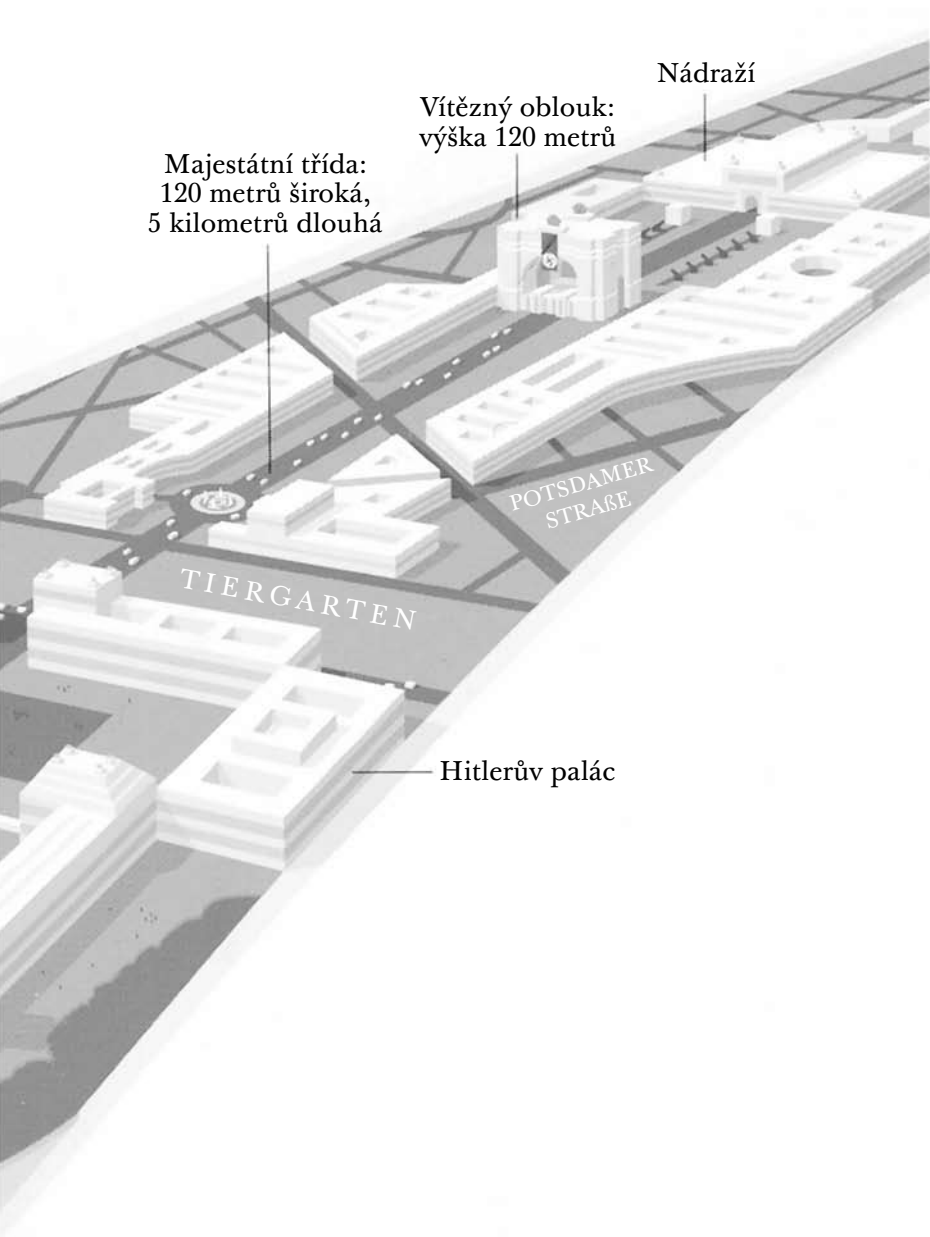
VELKÁ
SÍŇ

Síň pojme
víc než 150 000
stojících návštěvníků

Reichstag

Majestátní
náměstí

Majestátní třída:
120 metrů široká,
5 kilometrů dlouhá

Vítězný oblouk:
výška 120 metrů

Nádraží

POTSDAMER
STRAŽE

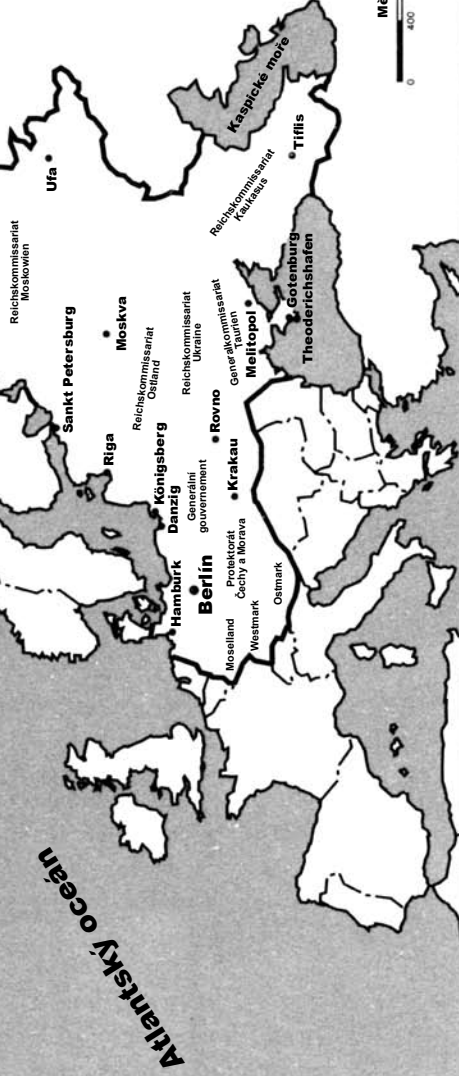
TIERGARTEN

Hitlerův palác

Velkoněmecká říše v roce 1964

Atlantický oceán

Měřítko

0 400 800 1200 km

Evropu mělo brutálně opanovat sto milionů sebejistých Němců. Výsadní postavení jim měla zajistit technologická civilizace a otrocká práce vykonávaná ztenčující se původní populací, proměněnou v zanedbané, nemocemi prolezlé, negramotné idioty. Vladaři by se pak po libosti proháněli na nekonečných autostrádách, rozplývali se nad výletním střediskem zřízeným rekreační organizací Radostí k síle a obdivovali se sídlu Strany, vojenskému muzeu a planetáriu, které Führer hodlal postavit v Linci, své nové Hitleropoli. Nad zákuskem by naslouchali nekonečným nahrávkám *Veselé vdovy* a z tisícileté německé říše by se nedokázali vymanit ani v představách.

Hugh Trevor-Roper
Hitlerova mysl

Občas slyším: „Hlavně opatrně! Čeká vás dvacetiletá válka proti záškodníkům!“ Ta vyhlídka mě těší... Německo nepoleví a zůstane ve střehu.

Adolf Hitler
29. srpna 1942

ČÁST PRVNÍ

Úterý 14. dubna 1964

Tobě, Adolfe Hitlerě,
coby vůdci a kancléři Německé říše,
přisahám věrnost a odvahu.
Tobě, jakož i Tebou určeným nadřízeným,
se nadosmrti zavazuji k poslušnosti.
K tomu mi dopomáhej Bůh.

Přísaha jednotek SS

Nízko nad Berlínem celou noc visel naducaný mrak a neodtáhl ani s příchodem jakéhosi takéhosi rána. Na západním okraji města se přes hladinu Havelského jezera jako dým táhly záclony deště.

Voda splývala s nebem v jednu šedou plochu, již narušovala jen tmavá linka protějšího břehu. Vládl tam naprostý klid a nesvítilo jediné světlo.

Xavier March, detektiv z oddělení vražd na berlínském Kripu, jak se říkalo kriminální policii, vystoupil z volkwagenu a nastavil tvář dešti. V přeháňkách podobných té dnešní si liboval jako málokdo. Znal jejich chuť i vůni. Déšť přišel od Baltu, ze severu, byl studený, palčivě slaný a voněl mořem. March jako by se na okamžik vrátil do doby před dvaceti lety, na můstek ponorky, která za tmy a se zhasnutými světly potají vyplouvá z Wilhelmshavenu.

Pohlédl na hodinky. Bylo sedm pryč.

Před ním parkovala u cesty další tři auta. Řidiči dvou z nich pospávali za volantem, výjimku tvořil hlídkový vůz pořádkové policie, Ordnungspolizei, jíž žádný Němec neřekl jinak než Orpo. V něm nikdo neseděl a ze staženého okénka se vlhkým vzduchem neslo pronikavé syčení rádia, přervané občas prudkým zadrmolením. Majáček na střeše vrhal světlo na les u cesty: modrá, černá, modrá, černá, modrá, černá...

March se rozhlédl po policistech z Orpa. Marně se snažili ukrýt před deštěm pod břízou na břehu jezera a v bahně u jejich nohou se cosi matně lesklo. Opodál seděl na kládě mladík v černé teplákové soupravě se znakem SS na náprsní kapse. Hrbil se jako hromádka neštěstí, lokty opíral o kolena a ruce si tiskl ke spánkům.

March naposledy potáhl z cigarety a zahodil ji. Na mokré silnici zasyčela a zhasla.

Vykročil a jeden z policistů ho pozdravil zdviženou pravicí.

„Heil Hitler!“

March si ho nevšímal a sklouzl po bahnitém břehu k mrtvole.

Vychladlé tělo patřilo otlému, plešatému starci a bylo otřesně bílé. Z dálky by ho člověk mohl považovat za alabastrovou sochu hozenou do bláta. S rozhozenýma rukama a zakloněnou hlavou ležela zabahněná mrtvola na zádech, napůl ponořená ve vodě. Jedno oko zůstalo pevně zavřené, druhé výhružně zíralo na špinavou oblohu.

Aniž by spustil oči z mrtvoly, oslovil March svým vlídným hlasem Unterwachmeistera, který ho předtím pozdravil: „Vaše jméno?“

„Ratka, Herr Sturmbannführer.“

Hodnost Sturmbannführera se udělovala v SS, odpovídala pozici majora ve Wehrmachtu, a Ratka se navzdory pekelné únavě a promočenému oblečení snažil projevit úctu. March se na něj ani nemusel ohlížet, aby si ho dokázal zařadit: tři žádosti o přeložení ke Kripu, všechny zamítnuté. Svědomitá ženuška, která Führerovi povila celé fotbalové mužstvo. Plat dvě stě marek. Neutuchající víra v lepší zítřky.

„Tak mi povzte, Ratko,“ požádal ho March stejně vlídným hlasem jako předtím, „kdy se to tělo našlo.“

„Bude to hodina a něco, pane. Měla nám končit hlídka v Nikolasee. Ohlášili jsme dispečinku, že to bereme. Nejvyšší důležitost. Dorazili jsme za pět minut.“

„Kdo ho našel?“

Ratka ukázal palcem přes rameno.

Mladík v teplákové soupravě vstal. Nemohlo mu být víc než osmnáct. Byl ostříhaný tak nakrátko, že pod

porostem světle hnědých vlasů prosvítala růžová kůže. Marchovi neušlo, že se mladík vyhýbá pohledu na mrtvolu.

„Vaše jméno?“

„SS-Schütze Hermann Jost, pane.“ Měl saský přízvuk a zněl napjatě, nejistě, jako by chtěl být za každou cenu užitečný. „Z výcvikového střediska Seppa Dietricha ve Schlachtensee.“ March ten areál znal: Obluda z betonu a asfaltu, která v padesátých letech vyrostla přímo na jih od Havelského jezera. „Běhám tudy skoro každé ráno. Byla ještě tma. Nejdřív jsem myslel, že vidím labuť,“ zakončil bezmocně.

Ratka si s opovržlivým výrazem odfrkl. Esesácký kadet, kterému nažene strach jeden tuhý staroch! Žádný div, že se boje na Urale tak vlekly.

„Viděl jste ještě někoho?“ zeptal se March tónem laskavého strýčka.

„Nikoho, pane. Vrátil jsem se půl kilometru na piknikový plácek, je tam telefonní budka. Zavolal jsem a pak se vrátil a čekal na policii. Po cestě jsem nepotkal ani nohu.“

March znovu pohlédl na tělo. Muž byl opravdu těžký, dobře sto deset kilo.

„Vytáhneme ho z vody.“ Vykročil k silnici: „Nejvyšší čas probrat támhlety Růženky.“ Ratka, přešlapující v lijáku z nohy na nohu, se zazubil.

Děšť se mezitím spustil s plnou silou a kladowský břeh jezera prakticky zmizel. Voda pleskala o listí a bubnovala na střechy aut. Průtrž provázel pach rozkladu, pach plodné hlíny a hniјících rostlin. Marchovi zplihly vlasy a po zátylku mu stékala voda. Vůbec ji nevnímal. Každý seberutinnější případ pro něho skýtal příslib dobrodružství, alespoň ze začátku.

Dvaatřicetiletý March měl štíhlou postavu, šedé vlasy a chladné šedé oči ladící s oblohou. Ministerstvo

propagandy za války vymyslelo, že dá posádkám ponořek přízvisko „šedí vlci“, a k Marchovi by ta přezdívka svým způsobem i seděla, byl totiž detektivní práci zcela oddaný. Vlčí povahu ale neměl. Nedržel se smečky a spoléhal víc na svoji hlavu než svaly, takže byl mezi kolegy známý jako „Lišák“.

Ponorkové počásí!

Prudce otevřel bílou škodovku a schytl z přetočeného auta závan horkého, vydýchaného vzduchu.

„Ránko, Spiedele!“ zacloumal policejním fotografem za rameno. „Jde se promoknout.“ Spiedel se s trnutím probral a probodl Marche pohledem.

Okénko druhé škodovky letělo dolů dřív, než k autu vůbec došel. „Jak chceš, Marchi, jak chceš,“ pištěl August Eisler, lékař jednotek SS a patolog Kripa, jako by March urážel jeho důstojnost. „Ty kasárenské vtípky si nech na někoho, kdo je ocení.“

Shlukli se přímo u vody, všichni až na doktora Eislera, který postával opodál pod černým deštníkem; nikoho pod něj ale nepřizval. Spiedel přišrouboval blesk k fotoaparátu a opatrně se pravou nohou zapřel o drn. Pak zaklel, protože mu botu ošplíchla vlna.

„Do prdele!“

Blesk fotoaparátu na okamžik zmrazil celý výjev: bílé tváře, stříbřitá vlákna deště, temnotu lesa. Ve vzdálenosti několika metrů je kolébavě obcházela labuť, přišla se na ně podívat z nedalekého rákosí.

„Chrání si hnízdo,“ poznamenal mladý esesák.

„Vezmi to ještě odtud,“ ukázal March, „a odtud.“

Spiedel znovu zaklel a vytáhl promočenou nohu z bahna. Fotoaparát ještě dvakrát blýskl.

March se sehnul a popadl tělo v podpaží. Ztuhlo, na dotek připomínalo chladnou pryž a navíc klouzalo.

„Pomozte mi.“

Strážníci z Orpa uchopili každý jednu paži, společnými silami zabrali, zasupěli námahou a přes bahnitý břeh vytáhli tělo na promáčený trávník. March se napřímil a všiml si výrazu na Jostově tváři.

Modré plavky, které měl stařec na sobě, mu sklouzly ke kolenům. Pohlaví se v ledové vodě scvrklo na titěrnou snůšku bílých vajec v hníždě černých chlupů.

Levá noha končila pod bérce.

Jak jinak, pomyslel si March. Dneska nic nebude jen tak. Skutečné dobrodružství.

„Herr Doktor? Co si o tom prosím myslíte?“

Eisler s popuzeným výrazem a nejvyšší opatrností přistoupil blíž a stáhl si jednu rukavici. Noha končila pod holení. Eisler se škrobeně sehnul, aniž by odložil deštník, a obkroužil místo prsty.

„Lodní šroub?“ nadhodil March. Viděl už z Teglerského jezera, Sprévy i řeky Alster v Hamburku vytahovat těla, která jako by si vzal do parády řezník.

„Ne,“ odtáhl Eisler ruku. „Stará amputace. A celkem odborně provedená.“ Sevřenou pěstí silně zatlačil na hrud'. Bahnitá voda vytryskla z úst a vykypěla z nosu. „Rigor mortis dosti pokročilý. Od smrti uplynulo dvanáct hodin, možná méně.“ Zase si rukavici natáhl.

Za jejich zády zakašlal zpoza stromů naftový motor.

„Sanitáci,“ řekl Ratka. „Ti si umí dát na čas.“

March pokynul Spiedelovi. „Ještě fotku.“

S pohledem upřeným na tělo si zapálil. Potom přidřep a zahleděl se do pootevřeného oka. Dlouho tak zůstal. Fotoaparát znovu blýskl. Labuť se vztyčila, mávla křídly a odletěla se krmit doprostřed jezera.

Ředitelství Kripa leží na opačném konci Berlína, pětadvacet minut od Havelského jezera. March potřeboval Jostovu výpověď a nabídl mu svezení do kasáren, aby se mohl převléct, ale mladík to odmítl s tím, že by rád svědčil co nejdřív. Jakmile tedy sanitka naložila tělo a vyrazila s ním do márnice, vyjeli Marchovým malým čtyřdveřovým volkswagenem do hustého ranního provozu.

Vzešlo jedno z těch bezútěšných berlínských rán, kdy je proslavený Berliner Luft spíš nevlídný než osvěžující a vlhkost zabodává do tváří a rukou tisíce mrazivých jehliček. Na Potsdamer Chaussee rozstříkovaly pneumatiky projíždějících aut vodu tak doširoka, až zatlačily chodce ke zdem. March tomu přihlížel z okénka posetého kapkami a představoval si město nevidomých, tápajících poslepu do práce.

Všechno působilo tak obyčejně. To mu později přišlo nejzvláštnější. Jako když se člověku přihodí neštěstí: Nejdřív je všechno v nejlepším pořádku, pak se prožene ta chvíle a po ní už svět nikdy nebude takový, jako býval. Těla vylovená z Havelského jezera byla nejobyčejnější věc na světě, nacházela se dvakrát do měsíce. Bezdomovci a zkrachovalí podnikatelé, zbrklá děcka a nešťastně zamilovaná mládež. Nehody, vraždy, sebevraždy – zoufalci, blázni, nešťastníci.

Telefon zazvonil v bytě na Ansbacher StraÙe před necelými dvěma hodinami, krátce po čtvrt na sedm. Marche nevzbudil, ležel už totiž v pološeru s otevřenýma očima a naslouchal dešti. Posledních několik měsíců špatně spal.

„Marchi? Máme hlášené tělo v Havelském jezeře.“ Volal mu Krause, který na Kripu řídil noční provoz. „Buď tak hodný a zajed se tam podívat.“

March mu oznámil, že nemá zájem.

„To je ale všem jedno.“

„Nemám zájem,“ zopakoval March, „protože nemám službu. Měl jsem ji minulý a předminulý týden.“ A taky předpředminulý, mohl by dodat. „Dneska mám volno. Zkontroluj si rozpis.“

Na druhém konci drátu se rozhostilo ticho, a když se Krause zas ozval, neochotně se omluvil: „Máš kliku, Marchi. Koukal jsem na minulý týden. Klidně zas zalehni... Nebo od čeho jsem tě vlastně vyrušil,“ uchechtl se.

Poryv větru vrhl déšť proti oknu a zařinčel tabulkou.

Po nálezu těla vždy následovala předepsaná procedura, na místo činu se musel současně dostavit patolog, policejní fotograf a vyšetřovatel. Vyšetřovatelé se řídili podle rozpisu vyvěšeného v ústředí Kripu na Werderscher Markt.

„A kdo má vlastně dneska službu?“

„Max Jaeger.“

Jaeger. March s ním měl společnou kancelář. Pohlédl na budík a pomyslel na domek v Pankowě, kde Max žil se ženou a čtyřmi dcerami, které přes týden vídal prakticky jenom u snídaně. March byl oproti tomu rozvedený a žil sám. Dnešní odpoledne si vyhradil pro syna, ale předlouhé hodiny do oběda před ním zely prázdnotou. Vyplnit je rutinní prací mu nepřišlo jako špatný nápad.

„Tak mu dej pokoj,“ zamručel. „Jsem vzhůru, беру to.“

Teď, necelé dvě hodiny nato, stočil March pohled k pasažérovi ve zpětném zrcátku. Jost nepromluvil, co vyjeli od jezera. Prkenně seděl a sledoval šedé ubíhající budovy.

U Braniborské brány je mávnutím praporku zastavil policista na motorce.